Я. В. Швець
здобувачка ІІІ курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Т. Я. Продан
канд. екон. наук, доц., доц. кафедри обліку і фінансів
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна

ПРОЦЕС ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Сьогоденні виклики щодо подальшого розвитку української економіки пов'язані із європейською інтеграцією та цифровою трансформацією економічних процесів. Історична орієнтованість фінансової системи на обслуговування банками, потребує в першу чергу інтеграції та цифровізації саме банківської системи. По суті процес європейської інтеграції органічно пов'язано з цифровізацією (переведенням все більше послуг у цифровий формат). Банківська система є одним із ключових елементів фінансової системи держави, оскільки забезпечує ефективний перерозподіл фінансових ресурсів, підтримку економічного розвитку та стабільність грошового обігу. В умовах набуття Україною статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу особливого значення набуває процес адаптації національної банківської системи до європейських норм і стандартів. Гармонізація законодавства, удосконалення механізмів банківського регулювання та нагляду, впровадження сучасних фінансових технологій і підвищення рівня фінансової стійкості банків є важливими передумовами інтеграції України до європейського фінансового простору. У зв'язку з цим дослідження особливостей розвитку банківської системи України в процесі європейської інтеграції є своєчасним та має важливе теоретичне і практичне значення.

З 2022 року, коли Україна подала заявку на вступ в умовах повномасштабного вторгнення рф, питання її членства в Європейському Союзі набуло практичного характеру та стало основою для поступової інтеграції до єдиного ринку ЄС і подальшого повноправного членства. Україна входить до числа восьми країн-кандидатів на вступ до Європейського Союзу. До цього переліку також належать Албанія, Боснія

і Герцеговина, Сербія, Молдова, Північна Македонія, Чорногорія та Туреччина.

Надання Україні у червні 2022 року статусу кандидата на членство в ЄС актуалізувало потребу в імплементації Копенгагенських критеріїв у вітчизняне правове поле. Офіційний Брюссель висуває три ключові блоки вимог. По-перше, інституційний (політичний) вектор передбачає зміцнення демократичних інститутів, забезпечення верховенства права та захист загальнолюдських свобод. По-друге, економічний складник вимагає формування життєздатної моделі ринкових відносин, здатної протистояти конкурентному тиску всередині Співдружності. По-третє, адаптація правової спадщини (acquis ЄС) зобов'язує країну-кандидата повністю розділити стратегічні цілі європейської інтеграції, зокрема у монетарній та політичній сферах.

Вектор на зближення вітчизняного фінансового сектору з європейським отримав новий імпульс після 2022 року. Якщо раніше адаптація профільного законодавства спиралася виключно на Угоду про асоціацію, то кандидатство в ЄС висунуло жорсткіші та масштабніші вимоги. Трансформація фокусується на перебудові регуляторних правил, запровадженні прогресивних моделей ризик-менеджменту та посиленні моніторингу банківської діяльності. Головним викликом на цьому шляху залишається динамічність самого європейського права, яке постійно модернізується. Проте виконання цих умов є безальтернативним кроком для виходу українських фінустанов на загальноєвропейський ринок та зміцнення їхньої конкурентоспроможності.

Головним рушієм модернізації вітчизняного фінансового сектору виступає Національний банк України. Саме на регулятора покладено місію із практичної реалізації євроінтеграційних умов, зафіксованих в Угоді про асоціацію. Для цього відомство системно переносить норми європейського права у площину національного регулювання. Зокрема, регуляторні реформи охоплюють трансформацію наглядових інструментів, виконання міжнародних зобов'язань, жорсткіший контроль за ризиками та якістю корпоративного управління. Крім того, особлива увага приділяється забезпеченню прозорості капіталу фінустанов і посиленню безпеки клієнтських операцій.

Резюмуючи, зазначені трансформації безпосередньо зміцнюють надійність банківських установ та підвищують рівень

лояльності з боку внутрішніх і міжнародних інвесторів. Водночас це відкриває нові горизонти для партнерства вітчизняного бізнесу із фінансовими структурами Євросоюзу. Імплементація передових регуляторних практик закладає фундамент для створення високотехнологічної та стійкої монетарної системи, що критично важливо для повноцінного входження України до єдиного європейського економічного ринку [1].

Процес адаптації банківської системи України до стандартів Європейського Союзу вже супроводжується реалізацією конкретних законодавчих та регуляторних змін. Зокрема, важливим кроком стало рішення Національного банку України щодо запровадження буфера системної важливості для банків та банківських груп, що відповідає практикам ЄС та спрямоване на підвищення стійкості банківської системи до можливих ризиків [2].

Поряд із реформами банківського сектору в Україні поступово змінюються й правила у сфері фінансового моніторингу та платіжних послуг, щоб вони відповідали підходам Європейського Союзу. Окремий напрям цієї роботи пов'язаний із підготовкою країни до приєднання до SEPA – Єдиної зони платежів у євро. Це має зробити міжнародні перекази простішими та більш передбачуваними, а також наблизити українську фінансову систему до європейських стандартів взаємодії.

Окремо переглядаються й норми щодо банківської таємниці: їх поступово адаптують до вимог європейських регуляторних підходів. У результаті це має полегшити обмін інформацією між Національним банком України та органами фінансового нагляду країн ЄС і зробити співпрацю більш узгодженою [3].

Водночас адаптація до стандартів ЄС охоплює не лише банківську сферу, а й інші галузі економіки, зокрема систему публічних закупівель. Підвищення її прозорості сприяє зміцненню фінансової дисципліни, ефективнішому використанню бюджетних коштів і зростанню інвестиційної привабливості країни. Загалом ці зміни свідчать про поступове наближення України до європейських вимог та формують передумови для подальшої інтеграції банківської системи до фінансового простору ЄС [4].

Таким чином, вектор на зближення з ЄС виступає потужним каталізатором системного оновлення вітчизняного банківського сектору згідно зі світовими критеріями. Входження у європейське правове поле вимагає докорінного

переформатування профільної нормативної бази, модернізації контролюючих функцій, нарощення капіталізації установ та трансформації розрахункових систем. Провідником цих перетворень є Національний банк України, що координує адаптацію внутрішнього законодавства до стандартів Співдружності. Попри масштабні перешкоди обумовлені воєнними діями та капіталомісткістю реформ, фінансовий ринок уже демонструє стійкість, активне впровадження діджитал-інструментів і розширення зв'язків із західними партнерами. Послідовне виконання євроінтеграційних вимог забезпечить вітчизняним фінустановам високі конкурентні позиції та повноправне членство у монетарній архітектурі Євросоюзу.

Список використаної літератури

1. Європейська інтеграція. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/about/international/euro-integration (дата звернення: 02.06.2026).
2. Національний банк затвердив внутрішній План з виконання заходів у сфері європейської інтеграції. *Національний банк України*. 2026. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-vnutrishniy-plan-z-vikonannya-zahodiv-u-sferi-yevropeyskoyi-integratsiyi (дата звернення: 02.06.2026).
3. НБУ хоче встановити «правила» доступу до банківської таємниці за рішенням суду. *Економічна правда*. 2026. URL: https://epravda.com.ua/finances/nbu-proponuye-novi-pravila-rozkrittya-bankivskoji-tayemnici-dlya-zblizhennya-z-yes-819856/ (дата звернення: 02.06.2026).
4. Рада ухвалила закон про публічні закупівлі в межах вимог Світового банку та ЄС. *Укрінформ*. 2026. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4127787-rada-uhvalila-zakon-pro-publicni-zakupivli-v-mezah-vimog-svitovogo-banku-ta-es.html (дата звернення: 02.06.2026).